

Opgave 3

Met een fiets verdienen je iets

Automobiliteit wordt een steeds groter probleem in Nederland. De files worden langer en veroorzaken extra kosten. Dit treft ook het Universitair Medisch Centrum (UMC) en haar werknemers. Het UMC stimuleert al jaren het fietsgebruik onder haar werknemers met verschillende maatregelen: bron 4.

Het UMC presenteert een nieuw plan om dit fietsgebruik nog verder te bevorderen: bron 5. De ondernemingsraad van het UMC is enthousiast over het plan, maar waarschuwt wel: "Wij denken dat het UMC in haar plan onvoldoende rekening houdt met het risico op moreel wangedrag."

Gebruik bron 4 bij de vragen 12 en 13.

- 2p **12** Leg uit dat er bij de investeringen die door het UMC zijn gedaan voor fietsvoorzieningen sprake kan zijn van verzonken kosten.
- 2p **13** Bereken de verwachte besparing op jaarbasis die het UMC met de genoemde maatregelen kan realiseren in 2010, vergeleken met de situatie vóór 2005.

Gebruik bron 5.

- 2p **14** Leg uit hoe er een risico op moreel wangedrag (moral hazard) van werknemers kan ontstaan bij uitvoering van het UMC-fietsplan.

Uit onderzoek blijkt dat een werknemer in 2011 aan reiskostenvergoeding per dag minimaal € 5 voordeel wil hebben om de auto te laten staan en de fiets te nemen voor het woon-werkverkeer.

Gebruik bron 6 en bovenstaande zin.

- 2p **15** Toon met een berekening aan dat de fietsvergoeding door het UMC tenminste 45,71 (afgerond) cent per kilometer moet bedragen, om te zorgen dat een werknemer in 2011 voor het woon-werkverkeer overstapt van de auto naar de fiets.

Een vervoerseconoom is het niet eens met een onderdeel van de prognose in bron 6: "Ik denk dat bij de groep werknemers die binnen tien kilometer van het werk wonen het gemiddelde aantal fietskilometers zal toenemen na invoering van het UMC-fietsplan."

Gebruik bron 5 en bron 6.

- 2p **16** Beschrijf de afweging van werknemers van het UMC die kan leiden tot een toename van dit gemiddelde aantal fietskilometers bij deze groep werknemers.

bron 4 fietsen met beleid: steeds meer UMC-ers op de fiets

uit een krant:

“Vanaf 2005 bevordert het UMC het gebruik van de fiets door haar werknemers. Het aantal werknemers dat voorheen de auto gebruikte en nu op de fiets naar het werk komt, is vanaf 2005 tot en met 2010 met 450 personen toegenomen. Er zijn extra voorzieningen getroffen voor betere fietsbereikbaarheid en fietsreparatie, ten bedrage van € 65.000 per jaar. Het UMC ziet deze investering als één van de besparingen: jaarlijks kosten autoparkeerplaatsen € 1.500 per werknemer, voor fietsparkeerplaatsen is dat slechts € 120 per werknemer. Het UMC heeft berekend dat de dagelijkse files rondom de stad jaarlijks leiden tot inkomstenverlies voor het UMC van € 1 miljoen. Het gaat dan bijvoorbeeld om niet nagekomen afspraken in de polikliniek door te laat gekomen personeel. Door vermindering van de files hoopt het UMC dit inkomstenverlies te halveren, hetgeen ook gezien wordt als een besparing.”

bron 5 UMC-fietsplan: fiets van de werkgever met GPS

vervolg uit de krant:

“Maar het UMC gaat verder: vanaf 2011 gaat het UMC alle fietsende werknemers een hogere prijs per kilometer vergoeden dan werknemers die toch de voorkeur geven aan de auto om op hun werk te komen. Daarnaast stelt het UMC aan werknemers gratis een fiets in bruikleen ter beschikking. Deze fiets is uitgerust met het Global Positioning System (GPS), waardoor het aantal fietskilometers berekend kan worden. Vanwege de privacy mogen de locaties, tijden en data niet per werknemer op naam geregistreerd worden. Er vindt wel registratie plaats van het aantal reisdagen per werknemer. De fiets mag alleen voor woon-werkverkeer gebruikt worden.

Uit eigen onderzoek van het UMC is gebleken dat gewoontegedrag de belangrijkste reden is om de auto te gebruiken voor woon-werkverkeer, ook bij afstanden korter dan 10 kilometer.”

bron 6 gegevens van de groep UMC-werknemers met een enkele reisafstand korter dan 10 kilometer

	situatie 2010 vóór invoering plan	prognose UMC: situatie 2011 na invoering plan
aantal autogebruikers ^{*)}	20%	8%
gemiddeld aantal autokilometers (enkele reis)	7	7
autovergoeding per kilometer	19 cent	10 cent
aantal fietsgebruikers ^{*)}	37%	49%
gemiddeld aantal fietskilometers (enkele reis)	7	7
fietsvergoeding per kilometer	0 cent	... (vraag 15)

^{*)} als percentage van het totaal aantal werknemers met een enkele reisafstand korter dan 10 kilometer; het resterende deel maakt gebruik van het openbaar vervoer of komt te voet